

Ayollar reproduktiv tizimining morfologiyasi

Shodiyarova Dilfuza Saydullayevna

-Samarqand davlat tibbiyot universiteti gistologiya, sitologiya va embriologiya kafedrasida assistenti

Ortikova Yulduzxon Odilxon qizi

- Samarqand davlat tibbiyot universiteti tibbiy profilaktika fakulteti 504-guruh talabasi

Tashqi tomondan, tuxumdon oqsil membranasi va yuzaki epiteliya - mesoteliy bilan qoplangan. Kortikal moddada uning kapsulasi ostida ko'p sonli kichik primordial follikulalar joylashgan. Birlamchi follikulaning ovotsitlari yaltiroq membrana va bir qavat kubsimon yoki prizmatik follikulyar hujayralar bilan o'ralgan. Ko'pincha oositning yuqori yoki pastidan kesilgan pufakchali follikulalar uchraydi. Tuxum tutuvchi do'mboq darajasida kesilgan etuk (uchlamchi) follikulani topish va uni katta kattalashtirishda o'rganish kerak. Birinchi tartibdagi ovotsitda yadro va sitoplazma mavjud. Shaffof qobiq uni chiziq shaklida o'rab oladi, u nurni qattiq qaytaradi va oosit yuzasida joylashgan (kondensator osongina tushiriladi). Uning orqasida follikulyar epiteliya hujayralari tomonidan hosil qilingan nurli toj bor. Follikula follikulyar suyuqlik bilan to'ldirilib, tashqi tomondan bazal membranasi bilan o'ralgan, uning ichida granuler follikulyar hujayralar (granuloz) joylashgan. Bazal membranasidan tashqarida kapillyarlar va tekal endokrinotsitlari bilan biriktiruvchi to'qima kapsulasi (teka) joylashgan. Follikulaning tashqi tekasi zich joylashgan tolalardan va duksimon shaklidagi hujayralardan iborat. Tuxumdonning atretik tanasini buzilgan oositning deformatsiyalangan yaltiroq qobig'i borligi bilan xarakterlanadi.

Sariqlik tanasini gullash fazasidagi preparatdan chizib olish mumkin. Mag'iz moddasida qon va limfa tomirlari va atrofdagi bo'shashgan biriktiruvchi to'qima mavjud.

Uning markaziy qismi pushti rangga aylanadigan tolali to'qimalardan iborat. Glandular to'qimaning asosiy qismi engil mikroskop yordamida ko'rib chiqilishi kerak bo'lgan engil sitoplazma - luteotsitlardan iborat katta hujayralardan iborat. Nozik biriktiruvchi to'qima septasida sinusoidal kapillyarlar hujayralar orasidan o'tadi.

Foydalanish uchun adabiyotlar:

1. Asosiy adabiyotlar

1. To'xtaev Q.R. Gistologiya, sitologiya, embriologiya, Darslik. Toshkent. 2018 y.
2. Zufarov K.A. Gistologiya, Darslik. Toshkent. 2005 u.
3. Afanasev YU.I. Gistologiya, Uchebnik. Moskva. 2012 g.

5.2. Qo'shimcha adabiyotlar

4. Junkeyra L.K., Karneyro J. Gistologiya, Uchebnoe posobie. Moskva. 2009 g.
5. Tursunov E.A. Gistologiya, O`quv qollanma. I qism. Toshkent. 2010 u.
6. Tursunov E.A. Gistologiya, O`quv qollanma. II qism. Toshkent. 2011 u.
7. Ulumbekov E.A., Shelyshev YU.A. Gistologiya, embriologiya, sitologiya, Uchebnik. Moskva. 2009 g.
8. Kuznetsov S.L., Mushkambarov N.N. Gistologiya, sitologiya i embriologiya, Uchebnik. Moskva. 2007 g.
9. Kuznetsov S.L., Mushkambarov N.N., Goryachkina V.L. Atlas po gistologii, sitologii i embriologii, Uchebnoe posobie. Moskva. 2011 g.
10. YUshkanseva S.I., Bykov V.L. Gistologiya, sitologiya i embriologiya, Kratkiy atlas. Sankt-Peterburg. 2007 g.
11. Ross M.H., Palwina W. Histology, Atlas. 2011 y.
12. Jungueira L.C., Carneiro J. Basic Histology, Atlas. 2010 y.